

HISTORIENS VINGSLAG

Red. Arne Johansson Kerstin Åhström

ÅRSMÖTE

i

Lidens Hembygdsförening
Onsdagen den 10 april 2002
kl. 19⁰⁰ i Västanå Bygdegård
Underhållning. Fika. Välkommen!

TSARENS SKRÄDDARE FRÅN BODA

När jag var i S:t Petersburg hösten 2001 berättade den ryska guiden om en stor arkitekt Lidvall, som härstammade från Sverige. Då måste jag som var påläst om S:t Petersburg berätta att arkitektens far härstammade från Lidens socken, närmare bestämt från Boda by.

Kejserlig hovskräddare

Tsar Alexander II, mördad 1881

Anfader Jon Petter Ersson Lidvall föddes i Boda 1827, son till sågkarlen Eric Jonsson Lidvall och pigan Brita Stina Olsdotter. Han utbildade sig till skräddare och var boende i Ångermanland i några år. J.P.Lidvall lämnade Sverige och for österut. Första anhalt var Finland, sedan S:t Petersburg. Där blev han anställd som skräddare. När skräddarmästaren dog fick J.P. Lidvall överta skrädderiet och änkan. Hon dog efter några år så J.P. Lidvall gifte om sig med Ida Amalia Felschau. De fick 6 barn. De tre yngsta övertog skrädderiet efter faderns död och den äldsta blev arkitekt.

Skrädderiet blev under J.P. Lidvalls befäl vida berömt. Ett stort uppsving fick skrädderiet när Tsar Alexander II mördades 1881. Då skulle livréer och uniformer sys upp till begravningen. Alla stora beställningar gick till J.P.Lidvalls skrädderi. Han kallades för övrigt för Ivan Petrovitj i Ryssland. Han blev i ett slag rik och kallades för kejserlig hovleverantör. 5 år senare avled han och begravdes i S:t Katarina kyrka.

Tsarens skräddare

Efter J.P. Lidvalls död övertog 3 av hans söner skrädderiet. Wilhelm och Edvard övertog hov- och uniformsskrädderiet och Paul civil- och militärskrädderiet. Nästa uppsving blev när Nikolaj II kröntes till kejsare. Massbeställningar kom till bröderna Lidvall. Nikolaj hade 300

Tsar Nikolaj II,
mördad 1918

vapenrockar och ett hundratal utländska uniformer, däribland en svensk. Den civila garderoben innehöll "bara" 75 kostymer, 30 paletåer och 150 västar. När han tröttnade på sina kostymer gav han dem till sin

personal. Skräddaren fick aldrig omfamna tsaren när han skulle ta mått, utan han fick sy efter gamla kostymer. Vid provning fick skräddaren "krita" på tyget. Tsaren var en exemplarisk kund alltid vänlig och hövlig.

Idrottsman

Paul Lidvall var även en duktig idrottsman. Han tävlade i S:t Petersburg i 110 m häck och 400 m löpning. I häcklöpning slog han ryskt rekord på 16.3. Han tog sammanlagt 175 medaljer, vilka alla blev kvar i S:t Petersburg, när han flydde till Sverige. Paul Lidvall var med om att anlägga den första kolstybb-banan i S:t Petersburg. Vid olympiaden 1912 i Stockholm var Lidvall i den Ryska truppen som medlem av Rysslands olympiska kommitté. Han var även kassör i friidrottsförbundet i Ryssland. Vid revolutionen 1917 hade svenska staten plomberat Lidvallska

skrädderiet och det stod under svenska statens beskydd. Det hade dock ingen effekt. Allt i skrädderiet blev stulet. Bröderna Lidvall tog upp sin skrädderirörelse i Sverige 1920. Det sista från skrädderiet i Ryssland hittades 1990, när tsarfamiljens kvarlevor söktes. Då hittade man två knappar märkta Lidvalls skrädderi.

Skräddaren J.P. Lidvall från Boda

Arkitekt

Fredrik, den äldste sonen till J.P. Lidvall, fick sitt genombrott som arkitekt med ett bostadshus som numera är byggnadsminne. Där bodde hans mor och där hade han sitt arkitektkontor. På nedre våningens räckle hade han gjort ett stort L. Fredrik Lidvall blev berömd för sina speciella fönsteröppningar, sina portaler och utsmyckningar. Allt hade en tydlig nordisk form. Det mest berömda huset är hotell Astoria, som ligger vid Isakskatedralens stora torg. På en balkong med utsikt över torget hade Hitler planerat att där mottaga folkets hyllning när han hade intagit S:t Petersburg. Hur det gick med det vet vi ju alla. På Astoria ritade Fredrik Lidvall alla utsmyckningar och invändigt ritade han alla möbler och takkronor. Fredrik Lidvall ritade en del hus

till familjen Nobel bl. a. deras residens, bostäder för personal och många fabriker. En annan av Fredrik Lidvalls skapelser är Azov- Donbanken- berömd för sina pelare och många väggsulpturer.

Arkitekten Fredrik Lidvalls genombrott

Fredrik Lidvall gjorde under några få år en strålande karriär och byggde under åren 1899-1910 ett trettiotal byggnader. Han tjänade mycket pengar vilket bidrog till att han fick gifta sig med Margareta Eilers, dotter till en hovblomsterhandlare. Deras yngsta barn Ingrid levde i Stockholm under många år men avled för ett par år sedan. Taxichauffören Erik Verner Lidvall, Lidvalls Taxi i Järkvissle, minns att Ingrid hälsade på i Järkvissle för länge, länge sedan och att han fick en kosackskjorta av henne.”Jag tror att den finns kvar någonstans i mina gömmor”, säger Erik Verner Lidvall.

Under ryska revolutionen hade Fredrik Lidvall många byggen på gång, men hela familjen fick hals över huvud fly från allt. Det sägs att familjen lämnade efter sig en stor förmögenhet.

Yvonne Lombard

För flera av J.P. Lidvalls 6 barn är ödet okänt. Paul förblev dock ogift. Fredrik var gift och fick dottern Ingrid. Edward var gift och fick 3 barn; Alf, Margareta och Oscar. Margareta blev gift Lombard. Hon fick en dotter Yvonne Lombard, sedermera mycket välkänd skådespelerska. Således är Yvonne Lombards morfars far, skräddaren från

Boda by vid Indalsälven i Medelpad.

Taxichauffören Erik-Verner Lidvalls eventuella släktskap med J.P. Lidvall är okänt. Här finns en spännande uppgift för potentiella släktforskare.

Ingrid Lidgren

(Se presentation sid 10)

Källor: Svenska vägar till S:t Petersburg av Bengt Jangfeldt (1998), mfl.

www.lidenbygden.com
tidning@lidenbygden.com

Grundad 1956
*Lidens
Hembygdsförening*

Lidenvägen 51, 860 41 Liden, 0692 - 100 27